

MARIA FERNANDES: 'FADO ZINGEN GAAT VANZELF; DE REST VAN MIJN LEVEN KOST MEER MOEITE'

ZINGEN WAS ALTIJD AL HAAR LUST EN HAAR LEVEN. 'WAAROM MOET IK NAAR SCHOOL ALS IK HET GA MAKEN IN DE MUZIEK?!' MAKKELIJKE GEZEGD DAN GEDAAN. ZANGWEDSTRIJDEN WON LIESBETH PIETERSE NÉT NIET EN DE ZOEKTOCHT NAAR EEN EIGEN STIJL BELEMMERDE HAAR DOORBRAAK. TOT ZE PORTUGESE LEVENSLIEDEREN HOORDE. TOEN VIEL ALLES OP Z'N PLEK. ALS 'MARIA FERNANDES' HEEFT DE ALPHENSE ONLANGS IN THEATER CASTELLUM OPGETREDEN EN ZE HEEFT NET EEN NIEUWE FADO CD UITGEBRACHT.

Door Jolanda van Luinen

OVER PODIUMERVARING

Het zingen zat er dus al jong in. Vertel eens?

„Ik heb altijd geroepen dat ik zangeres wilde worden en dat terwijl ik niet uit een muzikale familie kom. In de belangstelling staan, heerlijk! Vanaf mijn 12de deed ik mee aan zangwedstrijden, maar won nooit. Te jong. Dat was steeds een grote teleurstelling. Toch heb ik op zanggebied van alles gedaan. Sinds mijn 16de zat ik bijvoorbeeld in een band met Peter Vink van Q65. Ik zong rock, pop, soul en disco, compleet met afro pruiken. Later zong ik op dinershows en voor bejaarden. Met die oude mensjes was een leuke tijd. Dat vond ik leuker dan in de kroeg zingen; altijd 's nachts en voor dronkenlappen.”

„Nadat ik gestopt was met school, heb ik een zangopleiding aan de Academie Voor Lichte Muziek gedaan. Desondanks is noten lezen niet mijn sterkste kant. Akkoorden spelen op een gitaar en piano lukt me wel, maar meer ook niet. Eigenlijk kan ik alleen maar zingen, toch ben ik daar heel blij mee. Het werkt voor mij helend. Ooit heb ik zes weken gehoest vanwege een verbouwing. Ik kon geen woord uitbrengen. Op het toneel was er echter niets aan de hand.”

OVER THUISKOMEN

Hoe kom je met zo'n ruime zangervaring uit bij de Portugese fado?

„Ik was zo'n 23 jaar toen ik fadozangeres Dulce Pontes een liedje hoorde zingen. Ik was erdoor geraakt en kocht de cd single. Algauw zong ik het zó mee. Toen ben ik meer van haar en andere zangers gaan beluisteren. Steeds als ik een nieuw fadolied hoorde, ben ik me er in gaan verdiepen. De ene keer zat de Engelse vertaling bij de cd, andere keren zocht ik die zelf op. Soms moest ik huilen van heimwee als ik die muziek luisterde. Vreemd, want ik was nog nooit in Portugal geweest. Ik vroeg me af wat die heimwee betekende. Zou het iets zijn uit een vorig leven? Tien jaar geleden was het onderwerp reïncarnatie nog taboe, dus sprak ik er niet veel over.”

„In 2001 ben ik in mijn eentje op ontdekkingsreis gegaan naar Portugal. Het voelde als thuiskomen. Sindsdien heb ik het niet meer losgelaten. In 2004 ben ik er op fietsvakantie geweest, in 2005 en 2006 heb ik een talenstudie gedaan in Lissabon. Ik heb toen heel intensief les gehad in het lastige Portugees. Omdat

De nieuwe cd van Maria Fernandes & Os Solitários is na afloop van hun concerten te koop en via www.silvox.nl te bestellen. Foto: Wil Kokelaar

je het moet durven spreken, logeerde ik bij een plaatselijk gezin. Die studie was ontzettend leuk. Het hele leven daar beviel me prima. Het openbaar vervoer is er goed geregeld en sinds Portugal toegetreden is tot de EU en Lissabon de Expo georganiseerd heeft, ligt de stad er netjes bij. Hoewel ik de dorpjes schattig vind, voelt de hoofdstad beter. Ik ken er de weg en heb er vrienden en vriendinnen. Het was mooi om daar fado te horen zingen. Al klonk die van amateurs soms mooier dan die van professionals.”

„In die paar weken was mijn band met dat land zo sterk geworden, dat ik eigenlijk niet meer weg wilde. Tijdens de vliegreis terug keek ik huilend uit het raampje. Toen voelde ik me echt alleen. Een rotgevoel, maar wel een dat ik kwijt kon in de fado. Die gaat vaak over terugverlangen naar een mooie tijd en verloren liefdes. Zulke dingen gebeuren in ieders leven en daar word je sterk van. Een onbeantwoorde liefde, die ken ik ook. Pieter en ik hadden al trouwplannen, toen ik in Portugal een bijzondere man ontmoette. Fado's die over dat dilemma gingen, waren vanaf toen voor mij erg herkenbaar. Verliefd worden op een ander is op zich niet erg. De vraag is: wat doe je ermee? Ik kon zingen over dat verlangen, mijn lot en bestemming – allemaal grote levensvragen en vrij heftige onderwerpen – met de band Os Solitários. De behoefte om me op die manier uit te leven, heb ik alleen met Portugese muziek. Inmiddels spreek en versta ik de taal redelijk.”

Wie niet beter weet, zou denken dat je een goed ingeburgerde Portugees bent.

„Er wordt inderdaad wel eens vol bewondering tegen me gezegd: 'Jij spreekt ook goed Nederlands!'. Omdat ik dus – soms helaas – heel erg Nederlands ben! Dat ik er niet zo uitzie, komt misschien doordat mijn verre voorouders uit Spanje kwamen. Toen ik destijds besloot als fadozangeres verder te gaan, leek het me beter een passende artiestennaam te nemen. 'Fernandes' is in Portugal een net zo'n veelvoorkomende achternaam als bij ons 'Jansen'. Bij boekingen blijkt de artiestennaam 'Maria Fernandes' inderdaad te werken, vooral in combinatie met mijn begeleidingsband Os Solitários.”

„Hoe de band ontstaan is? Juist toen ik op zoek was naar muzikale begeleiding, zocht Jeroen Becx een zangeres voor zijn fadoworkshop. Zijn krantenadvertentie bracht ons bij elkaar. Via hem leerde ik Hans van Gelderen kennen; zij speelden al langer samen in ensembles. Algauw bleek dat Hans en ik al eens eerder hadden kennism gemaakt. In het kleine kringetje van Nederlandse fadomuzikanten, bleek Remus Aussen ook geïnteresseerd om deel uit te maken van Os Solitários. Inmiddels spelen we al vijf jaar samen.”

OVER VERTROUWEN

Hoe hebben jullie je ontwikkeld in die vijf jaar?

„We zijn begonnen met huiskamerconcerten, ter gelegenheid van verjaardagen of Nederlands/Portugese huwelijken. Af en toe traden we ook op in het openbaar. Een impresario hadden we toen nog niet. Wel hadden we een cd opgenomen. Daarmee ben ik op een gegeven moment binnengestapt bij Theater Castellum. Achteraf denk ik van die cd: vonden we

dat nou zo goed, toen? Mede doordat hij Remus kende, gaf theaterdirecteur Marc van Kaam ons in 2006 gelukkig de kans om in Castellum op te treden. Kennelijk heeft deze voorstelling hem overtuigd, want na afloop vroeg hij of we nog een keer wilde terugkomen. 15 november was het dan zover.”

Was dat een grote stap: van huiskamerconcerten naar een theaterzaal?

„Best wel, want bij een volwaardige theatershow moet je alles uitvergrooten. Daarnaast moet je voor twee keer vijftig minuten optreden aardig wat repertoire hebben. Jochem Kroon – drummer bij Het Groot Niet Te Vermijden – gaf ons destijds regieadviezen. Helaas was hij niet beschikbaar voor ons tweede optreden in Castellum, maar zijn vader Rien bleek er net zo goed in te zijn. Ruud Moojen wilde als hoofd techniek het licht en geluid voor ons regelen. De hoes van onze nieuwste cd 'Fado em pessoa' – gebaseerd op gedichten van de beroemde Fernando Pessoa en mijzelf – is ontworpen door mijn buurvrouw. Het is mooi hoe zulke mensen vertrouwen in je hebben, want wij kunnen nog even niks teruggeven. 'Dat komt wel goed', zeggen ze eenvoudigweg. En dat geloven wij ook. De deur naar succes staat op een kier.”

„Natuurlijk is mijn leven niet enkel glitter en glamour. Zingen is fantastisch, maar ik moet wel zakelijk blijven. Zo heb ik eens brutaal naar een impresariaat gebeld en gezegd: 'Je kunt mij ook boeken', toen ik hun aankondiging zag van een Portugese zanger. Wij zijn een van de weinigen die de Portugese gitaar kunnen bespelen en

beslist goedkoper dan een buitenlandse zanger. Die actie heeft ons toen de huidige theatroptredens en flyers opgeleverd. Maar ik word ook teleurgesteld. Zoals die keer dat ik voor een opnamestudio voor radiojingles een jingle opnam die uiteindelijk niet uitgezonden werd. Dat was voor de opdrachtgever reden om mij niet te betalen. Bij een concert speelden we voor een praktisch lege zaal en de cd leek maar niet af te komen. In de aanloop naar 15 november was er stress over mijn jurk, die de dag ervoor pas af zou zijn. Voor mij gebeurt echter alles met een reden. Zo gebruik ik die mindere ervaringen bij het vertolken van fado. Het zingen gaat dus vanzelf; de rest van mijn leven kost me meer moeite.”

OVER TOEKOMSTPLANNEN

Wat kunnen we nog van Maria Fernandes verwachten?

„Ik wil uiteindelijk van het zingen een eigen bedrijf maken, waarvan ik kan leven. Maar als dat niet lukt, blijf ik sowieso zangeres, eventueel naast mijn baan.”

Artiestennaam: Maria Fernandes

Naam: Liesbeth van Heijningen-Pieterse

Geboortedatum: 21 juli 1975

Geboorteplaats: Alphen aan den Rijn

Beroep: polikliniekassistente ziekenhuis

Relatie: getrouwd met Pieter van Heijningen (38)

Kinderen: geen

Hobby's: optreden, concerten bezoeken, tuinieren, koken, bellen, yoga, de hond en katten